SPK'nın Örtülü Kazanç Davası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay 11. Hukuk Dairesi	24.12.2025	Onama

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/2919	2025/7792	SPKn 21, SPKn 94, SPKn 110, HMK 353/1-b(1), HMK 370/1

ÖZET

Halka açık şirketten mal alınmadan ilişkili tedarikçiye avans gönderilip fonların hâkim ortağın şirketine aktarıldığı olayda SPK'nın iade davası açmada aktif husumeti olduğu, davanın arabuluculuğa tabi olmadığı ve ispat yükünün davalılarda bulunduğu kabul edildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/spk-ortulu-kazanc-davasinda-aktif-husumet-arabuluculuk-2025-7792/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

11. Hukuk Dairesi 2025/2919 E. , 2025/7792 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/590 Esas, 2025/429 Karar

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar ... ve ... vekilleri tarafından temyiz edilmekle; temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

KARAR

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; yönetim kurulu başkanı davalı ... olan dava dışı halka açık ... Tic. A.Ş.'nin (... A.Ş) 2014 yılına ilişkin hesap ve işlemlerine ilişkin olarak 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (6362 sayılı Kanun) ve ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan inceleme sonucu hazırlanan raporda, dava dışı ... A.Ş. ile davalı ...'ın yetkili temsilcisi olduğu davalı .... Tic. A.Ş. (... A.Ş.) ve davalı ...'nın bir dönem hissedar ve temsilcisi olduğu dava dışı .... ve Tic. Ltd. Şti. (... Ltd. Şti.)

arasında gerçekleştirilen işlemler üzerinden ... A.Ş.'nin mal varlığının, ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak, makul bir karşı edim olmaksızın, ... A.Ş.'nin hâkim ortağı ve yönetim kurulu başkanı ... lehine 31.12.2015 tarihi itibarıyla en az 13.384.029,00 TL tutarında azaltılması suretiyle güveni kötüye kullanma (örtülü kazanç aktarımı) suçunun işlendiğini, davalı ... ve ... tarafından ...'ın işlediği suçun icrasını kolaylaştırarak yardım etme suretiyle suça iştirak edildiğinin tespit edildiğini, ... A.Ş.'nin paylarının 13.01.2014 tarihinde halka arz edildiğini, 2015 yılı sonunda iflas erteleme sürecine girerek 16.11.2017 tarihinde iflasına karar verildiğini, ... A.Ş., ... A.Ş. ve ... Ltd. Şti.'nin nihai kontrolünün ...'ta olduğunu, ... Ltd. Şti. ve ... A.Ş.'nin sevk ve idaresini yaptığını, bu üç şirket arasında yönetim bakımından ilişki bulunduğundan halka açık ... A.Ş. ile bahse adıgeçen diğer şirketlerin ve ...'ın 6362 sayılı Kanun'un 110. maddesi çerçevesinde ilişkili taraf olduğunu, halka açık ... A.Ş. tarafından ... A.Ş.'den mal tedarik edilmediği halde 5 aylık süre zarfında avans fon gönderildiğini, ... A.Ş.'ye aktarılan fonların önemli bir kısmının daha sonra sevk ve idaresi ...'ta olan ... Ltd. Şti.'ne transfer edilmesinin ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı ticari uygulama niteliğinde olduğunu, ... A.Ş.'nin finansal olarak zor durumda olmasına rağmen mal alınmaksızın avans niteliğinde fon aktarılması uygulamasının 5 ay boyunca devam ettirilmesinin makul olmadığını, yapılan bu işlemle halka açık şirketin finansal yapısının bozulmasına sebebiyet verildiğini, ... A.Ş. üzerinden yine ...'ın kontrolünde olan ... Ltd. Şti.'ye, dolayısıyla ...'a

... A.Ş.'nin mal varlığının aktarıldığını, ilgililerden alınan ifade tutanaklarına göre ...'ın plastik sektöründe hiç tecrübesi bulunmayan ...'a ... A.Ş.'nin kuruluş aşamasında önemli katkı sağladığını, ... A.Ş.'nin ilerleyen dönemlerde ticari bağlantılarının oluşmasını sağladığını, ...'ın ... Ltd. Şti.'yi ...'ya devretmesine rağmen devrin bedelsiz gerçekleştiğini ve ... Ltd. Şti.'nin ticari kararlarında ...'ın şirketi yönlendirmeye devam ettiğini, sonuçta tüm şirketlerin sevk ve idaresinin ...'ta olduğunu, ilgiler hakkında suç duyurusunda da bulunulduğunu ileri sürerek örtülü kazanç aktarım yoluyla davalılara aktarılan 13.384.029,00 TL'den fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 130.000,00 TL'nin 31.12.2015 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalılardan alınarak malvarlığı azaltılan halka açık ortaklık statüsündeki ... A.Ş.'ye iadesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1.Davalı ... vekili cevap dilekçesinde; yetki ve arabuluculuk dava şartı itirazlarının olduğunu, davacının da müvekkilinin de davada taraf sıfatının bulunmadığını, müvekkilinin, ortağı ve yetkilisi olduğu ... A.Ş.'nin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ile ilgili herhangi bir şahsi taahhüdünün, kefaletinin bulunmadığını, müvekkilinin kamu yükümlülükleri haricinde herhangi bir şahsi yükümlülüğünün bulunmadığını, ... A.Ş.'yi 14.11.2013 tarihinde kurduğunu, sektördeki arkadaşlarının aracılığı ile davalı ... ile tanışarak 2014 yılında çalışmaya başladıklarını, müvekkili ile ...'ın devam eden süreçte ticari ilişkilerini geliştirdiğini, ...'ın ... Ltd. Şti. yetkilisi ... gibi, müvekkilini sektörden birçok kişi ile tanıştırdığını ve referans olduğunu, bir süre sonra sektörel zorluklar sebebi ile ... A.Ş. ile avans usulü çalışıldığını, 2015 yılının ikinci yarısından itibaren ... A.Ş.'nin sipariş tutarını çek-nakit olarak göndermeye başladığını, müvekkili bazı teslimatları ödeme yapmasına rağmen alt tedarikçilerinden tedarik edemediğinden müflis şirkete mal teslimlerinde problemler

yaşandığını, ödemesini yaptığı halde malı alamadığı alt tedarikçilerinin en başında yetkilisi ... olan ... Ltd. Şti.'nin geldiğini, ...'ın 2015 yılının ikinci yarısından itibaren kredilerde kullanmak üzere ... A.Ş.'den çok sayıda ve yüksek miktarda hatır çeki ve senedi aldığını, 2015 yılı sonlarına doğru daha önce ileri tarihli hatır için verilen çekler/senetlerin ... A.Ş. tarafından ödenmemeye başlandığını, müvekkiline ait şirketin ... A.Ş'ye borcu olduğu iddia edilen tutarın doğruyu yansıtmadığını, ... A.Ş.'nin iflasındaki en büyük sebebin ... A.Ş. olduğu iddasının doğru olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

2.Davalı ... vekili cevap dilekçesinde: müvekkilinin yönetim kurulu başkanı olduğu müflis ... A.Ş. ile davalı ... A.Ş. arasında ticari ilişkiden kaynaklanan borç alacak ilişkisi bulunduğunu, müvekkili aleyhine bu ticari ilişkiden kaynaklanan bir alacak davası açılmayacağını, bu ticari ilişki sebebi ile sadece müflis ... A.Ş. iflas idaresinin borçlu ... A.Ş.'ye karşı icra takibi veya alacak davası açabileceğini, sorumluluk davası olduğu düşünülse dahi davacının 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 553. maddesinde sayılan kişilerden olmadığını, davanın gerek müvekkili gerekse davacı açısından husumetten reddi gerektiğini, 2014 yılının sonlarından itibaren ... A.Ş.'nin yaptığı satışlardan alacaklarını tahsil edememesi, üretim hataları sebebi ile hurdaya çıkan büyük miktardaki hammadde ve özellikle hammadde fiyatlarında anormal değişimler ve kurlardaki aşırı değişiklikler sebebi ile 2014 yılı sonlarında şirketin nakit sıkışıklığı yaşadığını, bu sıkışıklığı kredilerle ve alım yaptığı tedarikçilerden vadeli alım alarak aşmaya çalıştığını, bu dönemlerde ... A.Ş.'nin sahibi ... ile tanıştığını, ... A.Ş. yetkilisi ...'ın piyasadan çok daha uygun fiyatlarla hammadde tedarik etmeyi taahhüt etmesi üzerine, ... A.Ş.'nin ... A.Ş. ile çalışmaya başladığını, 2015 yılı başlarında davalı ...'ın ödemelerde gecikme olması sebebi ile günlük ve hatta saatlik değişen hammadde fiyat ve kur farkları sebebi ile büyük zarara uğradığını söylediğini, piyasadan uygun fiyatlarla hammadde tedarik edeceğini taahhüt ederek avans usulü çalışmayı önerdiğini, 2015 yılında ... A.Ş.'nin malı almadan çek veya nakit olarak ... A.Ş.'ye ödemeler yaptığını, mal teslimlerinin sonradan gerçekleştiğini, müvekkili ve ... arasındaki arkadaşlığa dönüşen yakınlığın ilerlediğini ve tarafların nakit sıkışıklıklarında birbirlerine borç para çek vs. vermeye başladığını, 2015 yılı ortalarından itibaren müvekkilinin yetkilisi olduğu ... A.Ş.'nin nakit sıkışıklığının arttığını, kredi limitleri de dolu olduğundan bankalardan kredi kullanmada sorunlar yaşandığını, yatırımcıların zarar görmemesi için ... A.Ş.'nin ... A.Ş. çeklerini müşteri çekiymiş gibi faktoring ve kredi teminatı olarak kullanmaya başladığını, ödeme tarihleri geldiğinde bunları ya yine ... A.Ş.'ye verdiği çeklerle ya da nakit olarak ödediğini, bu ödemelerin ... A.Ş.'nin halka açık bir şirket olması sebebi ile problem yaşanmaması için avans olarak gösterildiğini, müvekkilinin şirketi kurtarabilmek için yaptığı tüm çabaların sonuçsuz kalması üzerine iflas erteleme başvurusunda bulunduğunu, ... A.Ş.'den olan alacağın davacının iddia ettiği kadar olmadığını, müvekkilinin ... Ltd. Şti.'deki payını, ... A.Ş.'nin halka arz başvurusundan sonra SPK uzmanlarının uyarısı üzerine devrettiğini, bu devri daha önceden sektörden tanıdığı ve yatırım niyeti olan diğer davalı ...'ya bedeli daha sonra ödenmek üzere gerçekleştirdiğini, ...'nın da hissesini bilahare başka bir kişiye devrettiğini, müvekkilinin ... ile ...'yı birbiri ile tanıştırması ve sonrasında bu iki kişinin şirketlerinin birbirleri ile iş yapmasının normal olduğunu, bu ilişkilerden ... ve ...'yı müvekkilinin yönlendirdiği bu sayede örtülü kazanç aktarımının yapıldığı çıkarımı yapılamayacağını savunarak davanın reddini istemiştir.

3.Davalı ... vekili cevap dilekçesinde: yetki, dava şartı arabuluculuk, aktif ve pasif husumet itirazlarının olduğunu, iddiaya göre zarar gören davacı değil, halka ve borsaya açık olan ... A.Ş. yatırımcıları olduğundan davanın, zarar gördüğü iddia edilen 3. kişi yatırımcılar tarafından ... A.Ş.'ne karşı açılması gerektiğini, müvekkilinin davalı olarak pasif husumet ehliyeti, taraf sıfatı ve sorumluluğunun bulunmadığını, davacı iddialarına göre menfaat temin ettiği iddia edilen kişinin ... A.Ş yetkilisi ... olduğunu, davacının müvekkili ile ilgili bir kazanım ve menfaat temini iddiası bulunmadığını, müvekkilinin ... A.Ş.'de ortaklığı ve yetkisinin bulunmadığını, iddia edilen ticaret ve işlemlerden dolayı herhangi bir kazanım ve menfaat temin etmediğini, ...'ın talebi ve yönlendirmesi ile dava dışı ... Ltd Şti.'nde müvekkilinin emaneten ve bedelsiz olarak ortak ve yetkili olduğunu, ancak bu süreçte şirketin sevk ve idaresine hiçbir zaman dahil olmadığını, şirketin ... tarafından sevk ve idare edildiğini, müvekkilinin ortak ve yetkili olduğu süreçte şirketten hiçbir ödeme ve kâr payı almadığını, kimya yüksek mühendisi olan müvekkilinin plastik, kimya vb sektörlerde faaliyet gösteren firmalara danışmanlık yaptığını, daha önce danışmanlık yaptığı firmaya malzeme satışı yapan ... A.Ş yetkilisi ... ile arkadaşı vasıtasıyla tanıştığını ve ... A.Ş.'ne de danışmanlık hizmeti verdiğini, davanın temeli ve örtülü kazanç aktarım iddiasının ... A.Ş ile ... A.Ş. arasındaki ticarete dayandığını, iddia edilen zararla ilgili ... Şti. ve dolayısıyla bu şirketin eski ortağı olan davalı müvekkili yönünden bir sorumluluğun bulunmadığını, dava dilekçesi içeriğine göre de, müvekkilinin herhangi bir şekilde kazanım ve menfaat temin etmediğinin kabul edildiğini, asıl muhatabın kazanım elde ettiği iddia edilen ... olup, müvekkilinin bu davada taraf gösterilemeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir.

4.Davalı şirket cevap vermemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; 6362 sayılı Kanun'un 21, 94... . maddeleri birlikte değerledirildiğinde SPK'nın dava açmakta aktif husumetinin olduğu, dava konusu, haksız fiile ilişkin olduğundan şirket merkezinin bulunduğu ... yargı çevresinin davaya bakmakta yetkili olduğu, SPK'ya dava açma yetkisi veren yasal düzenlemenin kamusal yönü gözetildiğinde davanın, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri iş ve işlemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlığı niteliğinde olmadığı, niteliği itibariyle dava şartı zorunlu arabuluculuğa tabi olmadığı, ... A.Ş.'nin paylarının 13.01.2014 tarihinde halka arz edildiği ve Borsada (BIST) işlem görmeye başladığı, 2015 yılı sonunda şirketin iflas erteleme sürecine girdiği, 16.11.2017 tarihinde iflasına karar verildiği, şirket'in finansal yapısının bozulmasında en önemli etkenin şirketin cari hesaplarında birikmiş ticari alacaklarını tahsil edememesi ve tahsilinin mümkün olmaması olduğu, 2015 yılında şüpheli ticari alacaklar hesabına aktarılanlar içerisinde, en büyük payın şirketin tedarikçilerinden biri olan ... A.Ş.'ye ait olduğu, bu alacakların 5 ay gibi kısa bir dönemde, karşılığında stoklara yansıyan ürün/mal alınmaksızın ... A.Ş.'ye gönderilen avans niteliğindeki paralar/fonlar sebebiyle oluştuğu, bilahare cari hesapta oluşan alacak tutarının senetli alacaklara dönüştürüldüğü, 11.943.400,00 TL tutarındaki senetli alacakların tamamına karşılık ayrılarak bu alacakların şüpheli ticari alacaklar hesabına kaydedildiği, şüpheli alacak bakiyeleri içerisinde en büyük payın %42,06 oranında ... A....ye ait olduğu, ... A.Ş.'ye aktarılan fonların önemli bir kısmının daha sonra ... Ltd. Şti.'ye transfer edildiği, ... A.Ş., ... A.Ş. ve ... Ltd. Şti.

arasında yönetim, kontrol ve yeri geldiğinde denetim bakımından ilişki bulunduğu ve ilişkili taraf oldukları, ... A.Ş. 2015-2016 yıllarında zarar etmekle birlikte ... A.Ş. tarafından ... A.Ş. lehine davranıldığı ve ticari mal alımı olmadan avans niteliğinde ödemeler yapıldığı, ... A.Ş.'nin de bu tahsilatları ... Ltd. Şti.'nin ticari faaliyetinin devamında kaynak olarak aktarmak üzere kullandığı, ... A.Ş., ... A.Ş. ve ... Ltd. Şti.'nin hakim ortağının ve kilit yöneticisinin ... olduğu, ... A.Ş.'nin finansal açıdan zor durumda olmasına ve diğer ticari borçların ödenememesine rağmen cari hesapta alacaklı olunan ... A.Ş.'ye, karşılığında herhangi bir ürün ya da menfaat temin edilmeden finansman sağlanmaya ve avans verilmeye devam edilmesinin, halka açık anonim ortaklığın ilişkili olduğu gerçek veya tüzel kişiyle, emsallerine uygunluk, piyasa teamülleri, ticari hayatın basiret ve dürüstlük ilkelerine aykırı olarak farklı fiyat, ücret, bedel, şartlar içeren anlaşmalar veya ticari uygulamalar yapmak veya işlem hacmi üretmek gibi işlemlerde bulunması anlamında örtülü işlem olarak değerlendirildiği, örtülü işlemlerle %35,35 oranında halka açık ... A.Ş.'nin kârının ve/veya mal varlığının azaltılmış olduğu, ayrıca kârının artırılması açısından gerekli gayretin gösterilmemiş olduğu, ilişkili taraf ... A.Ş. üzerinden dolaylı ilişkili taraf ... Ltd. Şti.'ye haksız menfaat sağlanmış olduğu, ...'ın örtülü aktarıma konu eylemleri bilerek ve isteyerek yaptığı, örtülü aktarım eylemlerinin gerçekleştirilmesinde ... A.Ş.'nin tek ortağı ve yöneticisi ...'ın bu eylemlere aracılık ve yardım ettiği, ... ile şahsi hesapları arasında parasal virman ilişkisinin de tespiti ile menfaat elde ettiğinden sorumluluğunun bulunduğu, ... A.Ş. ile ... Ltd. Şti. arasında kurulan ticari ilişkinin de ... vasıtasıyla kurulduğu, tüm sorumluluğun ...'ta olduğu anlaşılmakla birlikte ...'nın hem ... Ltd. Şti.'nin tek ortak ve yöneticisi olması hem de ... Ltd. Şti.'de yer aldığı dönemde ... A.Ş.'de danışmanlık yaptığını ifade etmesi sebebiyle ilgili eylemlerden haberinin olmamasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı, ilgili eylemlere yardım ve aracılık yaptığı kanaati oluştuğundan sorumluluğunun bulunduğu gerekçesiyle davanın kabulü ile 130.000,00 TL'nin davalılardan ile faizi tahsili ile şirkete ödenmesine karar verilmiş, hüküm, davalı ... vekili ile davalı ... vekili tarafından istinaf edilmiştir.

IV. İSTİNAF

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile 6362 sayılı Kanun'un 21, 94... . maddeleri birlikte değerlendirildiğinde SPK'nın dava açmakta aktif husumetinin olduğu, haksız fiile ilişkin eldeki davada şirket merkezinin bulunduğu yer olan ... yargı çevresinin davaya bakmakta yetkili olduğu, SPK'ya dava açma yetkisi veren yasal düzenlemenin kamusal yönü gözetildiğinde davalıların arabuluculuk dava şartı itirazlarının yerinde görülmediği, 6362 sayılı Kanun'un 21/3 hükmü ile halka açık anonim şirketlere, gerçekleştirdikleri ilişkili taraf işlemlerinin objektif işlem şartlarına uygun olduğunu belgeleme zorunluluğu getirilerek bu konuda ispat imkânının sunulduğu, objektif işlem şartlarına aykırı olarak gerçekleştirilen bir işlemin haklı ve makul bir gerekçesinin veya mantıklı bir izahının bulunup bulunmadığının ispat yükünün söz konusu işlemi gerçekleştiren taraflarda olduğu, dava dosyasına sunulan bilgi ve belgelerden bu ispat yükünün davalılarca yerine getirilmediği, hükme esas alınan bilirkişi raporunun denetime ve hüküm kurmaya elverişli bulunduğu, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesiyle davalılar ... ve ... vekillerinin istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiş, hüküm, davalılar ... ile ... vekilleri tarafından temyiz edilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Dava ve Hukuki Nitelendirme

Dava, örtülü kazanç aktarımı iddiasına dayalı alacak talebine ilişkindir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe
Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığının anlaşılmasına göre yapılan istinaf başvurusunun 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 353/1-b(1) hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar vermek gerekmiştir.

VI. SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle, davalılar ... ile ... vekillerinin temyiz itirazlarının reddi ile Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın HMK'nın 370/1 hükmü uyarınca ONANMASINA, aynı Kanun'un 372. maddesi uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, aşağıda yazılı temyiz giderinin temyiz eden davalılar ... ve ...'a ayrı ayrı yükletilmesine, 24.12.2025 tarihinde kesin olarak oy birliğiyle karar verildi.